

LITHUANIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 13 May 2010 (afternoon)
Jeudi 13 mai 2010 (après-midi)
Jueves 13 de mayo de 2010 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

ANTIKVARAS

Sakmė

Viename krašte, kur šalti pavasariai, šykščios vasaros, žvarbūs rudenys ir nuožmi žiema, gyveno toks knygius, visas perkvipęs antikvaro dulkėmis. Jis turėjo knygų ir vaikų, žmoną ir, beje, debesų virtines, kurias žvilgsniu nulydėdavo į saulėlydį. Kaip jis gyveno, niekas nesuprato, o ir jis pats paklaustas nieko doro jums neišaiškintų: tiesiog atsitiko, murmtelėtų, kad mylėjau
5 knygas ir sutikau moterį, kuri mane pamilo. Jeigu paklaustumė jo žmonos, pasakytų: pamilau, nes mokėjo labai gražiai pasakoti nebūtas istorijas.

Tačiau metams bėgant, knygius vis mažiau teskyrė knygas nuo gyvenimo: paprašytas paduoti stiklinę vandens, tepasemdavo ja gryno oro, išėjęs nupirkti vaikui palto, parnešdavo kanarėles narvelyje. O jei namuose, būdavo, prakiurs čiaupas, užsilipa kojas parietęs ant sofos
10 darbo kambaryje, apsikrauna knygomis ir išplaukia svajonių vandenimis. Kai tikrieji vandenys ima semti kambarį ir atvyksta vamzdžių meistras, besiteiraujantys, kas atsitiko, jis jiems atverčia enciklopediją ir pasiklausia, o kaip jie suremontuotų Nojaus laivą, kuriam kardžuvė pramušė šoną.

Žodžiu, vargas buvo su tuo knygiumi, o jam vargas buvo su šeima. Bet visgi vaikus jis
15 išmokė svarbiausio dalyko: pro lietaus uždangą matyti pažadėtuosius tolius.

Žmona paliko knygų, po vieną pasaulinį išėjo vaikai. Jis liko vienas su savo jaunystės knygomis, prie kurių pridėjo ir savo paties parašytas. Jos visos buvo apie naktimis žibinamas stalo lempas, apie žvarbstančius ir alkstančius žmones tame atšiauriame krašte, apie gegužį ir žydėjimo stebuklą, apie gūdžią pusnynų tylą ir apie upeliuką, kurie po sniegu susiglaudę miega,
20 laukdami, kol galės čiauškdami išsiveržti į saulės šviesą. Žodžiu, tai buvo knygos vaikams – tiems vaikams, kurių jis nebeturėjo.

Retai, labai retai savo pašto dėžutėje surasdavo laiškus. Tai buvo laišakai, paskleidžiantys ant jo stalo tolimąją žydrynę. Jo vaikai ir vaikaičiai sveikindavo jį su gimimo diena, kviesdavo į vestuves, pranešdavo apie artimųjų mirtį. Jo žmona seniai buvo ištekėjusi už kito, turėjo kitų vaikų
25 ir kitą gyvenimą. Jis gėrėjosi žmonos sugebėjimu būti pasaulyje. Pats jis niekur neišvažiuodavo, o ir nereikėjo. Knygius gyveno tokiose vaizduotės platybėse, kurių pavydėtų daugelis iš skraidančiųjų pasaulio avialinijom.

Atėjo ruduo, knygius ėmė kosėti, trinti krūtinę prairusia pirštine, o paskui žiema, kai jam teko parduoti brangiausias enciklopedijas, kad užtektų šilumai, maistui ir paltui. Tiesą sakant,
30 jam dabar ir knygų nebereikėjo: jos visos buvo jo galvoje, jis jas sklaidydavo kaip panorėjęs, ir vaizdai jį užplūsdavo daug ryškesni, negu tuomet, kai turi prieš akis gerą knygą. Ir nieko neberašė, nes sklaidė vien tik vaizduotės reginius, prisiminimų paveikslus.

Tą jo vaizduotėje sklaidomą knygą vieną dieną išvydo Dievas. Ir apstulbo ponas Dievas, nes tokios Knygų knygos jis dar nebuvo matęs. Ten buvo ir patys gražiausi kregždučių pašnekesiai, ir žavingiausias moterų juokas, ir tėvams ištikimiausi vaikai bei gyvatiška klasta žmonių, turinčių juodą sąžinę. Ten buvo trapiasi vaizduotės laivai, ten nuostabiausius pasakojimus sklaidė vėjai, ten mirtis išardydamo nuotakos suknelę, mergaitei nespėjus nė pagalvoti apie vestuves. Ten krankė varnai likimą ir meldėsi laužydamos rankas jam, ponui Dievui, moterys, kurių prašymų jis nedrįso tenkinti, nes dar pirmąkart nuodėmė jas stūmė glėbin žiauriam likimui.

Ponas Dievas nurijo ašarą ir pasikvietė knygių pas save. Knygius atsistojo Viešpaties akivaizdoje toks, kaip ir buvo: sudvisusiom kelnėm, paraudusiomis akimis. Rietė nosį ponui Dievui skurdo, ligoto žmogiško kūno, pelėsių kvapas, tačiau tąjį žemišką kvapą, einantį iš knygiaus kertės, nustelbė miros ir balzamo kvapai, besilieiantys iš žmogaus krūtinės. Krūtinės, kurioje buvo susikaupę geriausi jo norai, tyriausios svajonės, kurią braukė sparnu gražiausi vaizduotės paveikslai.

– Tavasias nuodėmes aš prisiimu sau, – pagaliau ištarė Dievas. – Esu kaltas, kad apskritai paleidau tave į žemę. Turėtum gyventi danguje, kur nors virš Italijos, su kūdikėlių sielomis, o tapai barzdotu vyru atšiaurioje šalyje. Be to, esi toliaregis, o stūmei dienas tamsioje palėpėje, ir akis tau užstojo buitės daiktai. Ogi iš čia bus toli matyti. Sėdėk man iš dešinės ir, kai turėsiu laisvesnę valandą, pasidalinsi su manim savo svajonėmis. Sendamas apkurtau, o man svarbu suprasti, ką paukščiai šneka, apie ką našlės rypuoja, ką vaikai akimis pasakoja ir žvilgsniu įsimylėjęliai praneša. Taip pat noriu suprasti, kodėl žmogus taip trokšta patekti dangaus karalystėn, o tik tu vienas šitai gali paaiškinti.

Tuo tarpu žemėje knygių šarvojo suvažiavę jo vaikai. Ten, kur knygių palaidojo, kitais metais išaugo jazminų krūmas, po kelių metų jau buvo sulig koplytėle. Praeivius, kai juos pasiekdavo žiedų dvelksmas, visados užplūsdavo stebinantys vaizdai ir ilgesingi troškimai, klajojantys šiame mūsų pasaulyje per amžius. O knygiaus vaikai nebuvo laimingi žmonės. Juk pasirinkimo žemėje nėra. Jei, skaitytojau, turi nors truputį vaizduotės ir jautrią širdį, tai išblės tau ir aukso, ir valdžios spinduliai: tau reikia tik dangaus, o juk gyveni tik žemėje.

Markas Zingeris, *Iliuzionas*, Apsakymai (2000)

2.

Šią naktį vėlei vaikas aš neužmarštis kieme,
Kur tyliai dunkso nuverstos trobos šešėlis.
Numiręs mažas brolis mosteli: „Eime!“,
Rankutę šviečiančią patamsyje iškėlęs.

5 Ir dar mažesnis užu jį seku aš iš paskos
Į kvepiančią tamsių žiedų buveinę – dobilynę,
Į svaigų svirpesį nakties žiogų laukuos,
Kur mėnesienoje dangus ir žemė susipynę.

Vėl nėr pasaulyje nei miestų, nei kelių.
10 Nei metų, žudžiusių po vieną artimuosius.
Vėl, mažas broli, su tavim sugrįžt galiu
Pas iškapotas liepas, ąžuolus, klevus ir uosius.

Parvesk, parvesk mane gimties ir netekties kieman.
Vėl į tave, karstely miegantį, žiūrėsiu išsigandęs.
15 Ir gaila bus tavęs, ir gaila bus savęs mažyčio man
Dabar, kai senio kaulus ėda laiko trandys.

2002. VII. 19

Jonas Strielkūnas, *Ligi dvyliktos*, Eilėraščiai (2003)